

De eerste zin van de nota van toelichting luidt: “Met de partijen die zijn betrokken bij het Nationaal Preventieakkoord is afgesproken dat in 2040 een rookvrije generatie wordt gerealiseerd.” Dit is het kapstok waar alle goedbedoelde maatregelen aan worden opgehangen.

Er is echter nogal wat te zeggen over het Nationaal Preventieakkoord en hoe deze tot stand gekomen is. Het Nationaal Preventieakkoord is opgebouwd uit 3 hoofddelen:

1. Roken
2. Overgewicht
3. Problematisch alcoholgebruik.

Aan het eind van elk hoofdstuk valt te lezen welke partijen hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de afspraak en zich committeren aan het behalen van de beoogde doelstellingen.

Aan de aanpak van overgewicht hebben bijvoorbeeld partijen als het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel, Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie, Koninklijke Horeca Nederland en Vereniging Nederlandse Cateraars bijgedragen (zie blz. 47 nationaal preventieakkoord). Allemaal partijen met relevante kennis, die belang hebben bij een eerlijk en realistisch akkoord aangezien zij betrokken zijn bij de productie en/of verkoop van voedingswaren.

Aan de aanpak van problematisch alcoholgebruik hebben onder andere partijen bijgedragen als het Centraal Bureau Levensmiddelhandel, Koninklijke Horeca Nederland, Nederlandse Brouwers, SlijtersUnie en Vereniging Drankhandel Nederland bijgedragen (zie blz. 71 nationaal preventieakkoord). Wederom partijen met relevante kennis die belang hebben bij een eerlijk akkoord aangezien zij betrokken zijn bij de productie en/of verkoop van alcoholische dranken.

De genoemde partijen tot nu toe zijn betrokken bij het produceren en/of verkoop van voedingswaren en/of alcoholische dranken. Echter als we kijken welke partijen bijgedragen hebben aan de gemaakte afspraken met betrekking tot het roken (blz. 33 Nationaal Preventieakkoord) zitten daar vreemd genoeg geen organisaties bij die betrokken zijn bij de productie en/of verkoop van tabaksproducten. Echter worden zij wel geacht zich te committeren aan de gemaakte afspraken zonder dat zij inspraak hadden. De wijze waarop de doelstellingen en de daarbij behorende regelgeving zonder inspraak tot stand komt is niet alleen oneerlijk maar (door gebrek aan relevante kennis / ervaring uit de praktijk) ook nog eens disproportioneel en niet realistisch te noemen.

In het preventieakkoord wordt gesproken over ‘problematisch’ alcoholgebruik wat erop duidt dat er ook alcoholgebruik is dat niet problematisch is. Hetzelfde zou gezegd kunnen worden over het gebruik van tabak. Door alleen partijen uit te nodigen die anti-tabak zijn is hier geen oog voor geweest.

Nog steeds in de eerste alinea (van de nota van toelichting blz 3) lezen we: “De combinatie van maatregelen strekt er ook toe om te bewerkstelligen dat alle rokers (jong en oud) stoppen met roken, gestopt blijven en dat meeroken door jong en oud wordt voorkomen”. Als niet-roker kunt u zich het misschien niet voorstellen maar het gebruik van tabak heeft mijn leven (en dat van vele anderen) verrijkt en positief beïnvloedt. Ik heb dan ook allerm minst de behoefte om te stoppen. Mijn inziens zijn er (net als bij alcoholgebruik) twee verschillende manieren van tabaksgebruik, namelijk: 1) onderhouden van een verslaving en 2) recreatief gebruik. Met dat laatste is volgens mij niets mis, althans niet meer dan een wijntje op z'n tijd of zo nu en dan een frietje met een frikandel speciaal. Door het niet uitnodigen van producenten, importeurs en verkopers van tabak is in het preventieakkoord en nu dus ook in deze consultatie geen ruimte voor enige ‘nuance’.

In de consultatie ‘verhittingsapparaten en standaardverpakkingen e-sigaretten en sigaren’ is besloten om alle sigaren gelijk te trekken met o.a. sigaretten, e-sigaretten shag en verhittingsapparaten. De bewering (op blz 4 van de consultatie) onder kopje ‘2. Aanleiding’: “Het roken van sigaren is net zo schadelijk als het roken van andere tabaksproducten’ is het equivalent van de bewering dat 6 bifi worstjes per dag (lees: een pakje sigaretten) net zo schadelijk zou zijn als eens per week een mooi stukje ‘dry aged côte de boeuf’ van de keurslager (lees: handgerolde longfiller sigaar). Het zijn twee totaal verschillende takken van sport. Overigens verzuimt u de bron te vermelden waarop uw bewering gestoeld is. Ik ben namelijk hele andere conclusies van onderzoeken tegengekomen.

Het tabak dat in menig handgerolde longfiller sigaar gebruikt is, wordt door velen (waaronder ik) gezien als het mooiste tabak dat op deze planeet groeit. Deze bladen worden na het drogings- en fermentatieproces (wat overigens jaren duurt) niet versneden, dat is immers zonde. In plaats daarvan worden van de bladen intact gelaten en in hun geheel (met uitzondering van de nerf) in de sigaar verwerkt. Net zoals bij druiven (denk aan wijn) en koffiebonen is het terroir en klimaat enorm van invloed op de karakteristieke eigenschappen van het tabak. Daarnaast zijn er nog verschillende manieren van telen welke invloed hebben op de karakteristieke eigenschappen van het tabak (denk bijvoorbeeld aan het telen onder kaasdoeken versus telen in de volle zon). Ook van welke regionen van de plant de tabaksbladeren afkomstig zijn is van invloed op de uiteindelijke karakteristieke eigenschappen van het tabak. Op basis van jarenlange ervaring (maar ook kennis dat generatie op generatie wordt doorgegeven) en rekening houdend met de verschillende karakteristieke eigenschappen wordt door een meester-mélangeur een selectie gemaakt van een aantal tabaksoorten welke uiteindelijk de gewenste kracht, aroma, uiterlijk en brandbaarheid moeten waarborgen. Wanneer het ‘recept’ dan bekend is, is het aan de rollers om de sigaren met de hand te rollen. Na het rollen moeten de sigaren maanden (zoniet jaren) gerijpt worden alvorens ze in een cederhouten kistje verdwijnen (want dat bevordert het rijpingsproces). Eenmaal aangeschaft rijpt de consument de sigaren thuis zelf (naar persoonlijk inzicht en voorkeur) verder.

Het hierboven beschreven proces is slechts een summiere beschrijving (van wat in werkelijkheid circa 300 handelingen betreft) dat een verkoopprijs van €10 of meer per sigaar rechtvaardigt. Een prijs dat op zichzelf al een preventieve werking heeft op jongeren en problematisch gebruik bij volwassenen tegengaat.

Louter 'om samenhang en consistentie van het tabaksontmoedigingsbeleid te bevorderen' (blz 3 consultatie onder 1.2 Neutrale verpakkingen voor sigaren en elektronische dampwaar) is dan ook niet proportioneel te noemen voor een dergelijk artisaanaal product waar de aandacht ligt op kwaliteit in plaats van kwantiteit. Sterker nog, het product met de hoogste kwaliteit en de laagste consumptie graad (en dus ook het laagste risico voor wat betreft volksgezondheid) wordt door deze maatregel (relatief) harder getroffen dan de andere tabaksproducten omdat doorgaans, juist bij de handgerolde longfiller sigaren veel aandacht aan de verpakking besteed wordt.

In dezelfde alinea valt ook te lezen: "Verpakkingen van sigaren en elektronische dampwaar kunnen immers zeer aantrekkelijk zijn of worden gemaakt, met name voor jongeren". In de praktijk blijkt echter dat dit bij longfiller sigaren nooit het geval is. Natuurlijk is er aandacht voor presentatie zoals verwacht mag worden bij een dergelijk artisaanaal product maar de eerste verpakking dat zich richt op jongeren moet ik nog tegenkomen en als liefhebber en als winkelier heb ik inmiddels menig verpakking voorbij zien komen.

Op blz. 4 van de consultatie valt onder '2.1. Neutrale verpakkingen voor sigaren en elektronische dampwaar' valt te lezen: "Het merendeel van de volwassen rokers is voor zijn 18de jaar begonnen met roken". Ook dit geldt niet voor de liefhebber van handgerolde longfiller sigaren. In de 4 jaar dat ik in de tabaksdetailhandel werkzaam ben heb ik slechts 1 keer (in het kader van de NIX18 campagne) om een legitimatiebewijs hoeven te vragen aan een klant die voor handgerolde longfiller sigaren kwam omdat het overgrote merendeel duidelijk ouder is dan 25 jaar. Voor Engeland was dit voldoende reden om voor sigaren (en overigens ook pijptabak) een uitzondering te maken maar daarover later meer. Mocht u zich het afvragen; Ook deze ene klant bleek na controle ouder dan 18 jaar.

In dezelfde alinea valt te lezen: "Wanneer sigaren hiervan zouden worden uitgezonderd, zou dit de tabaksindustrie de kans geven om deze verpakkingen extra aantrekkelijk te maken, waardoor jongeren mogelijk overstappen naar dit tabaksproduct." In deze (overigens volledige hypothetische) stelling geeft u zelf toe dat jongeren doorgaans niet met dit tabaksproduct beginnen maar (mogelijk, eventueel, wie weet, misschien) zouden kunnen overstappen als het een uitzonderingspositie zou verkrijgen. Dit is niet voldoende om zo een ingrijpende maatregel af te kondigen.

We lezen verder: "Met name cigarillo's hebben een steeds aantrekkelijker uiterlijk gekregen wat jongeren kan stimuleren tot aankoop." Cigarillo's (machinaal gemaakt met versneden tabak) zijn niet te vergelijken met handgerolde longfiller sigaren. Door alles over een kam te scheren wordt het kind met het badwater weggegooid

We lezen verder: “Sigaren kunnen door middel van hun verpakking worden gepresenteerd als luxeproducten en sigarenverpakkingen zelfs als verzamelitems.” Doordat de aandacht bij handgerolde longfiller sigaren op kwaliteit en niet kwantiteit ligt (met de daarbijbehorende prijsstelling) kunnen we inderdaad spreken over een luxeproduct. Mag een tabaksproduct soms ook al niet meer als luxe product gezien worden? Verder ontgaat het mij ook waarom sigarenverpakkingen niet meer verzameld zouden mogen worden. Hier blijkt maar weer hoe weinig ruimte er voor nuance is.

“Deze marketing van de sigaar draagt bij aan de aantrekkelijkheid van het tabaksproduct” luidt de laatste zin van deze alinea. Alhoewel dit waar is leidt deze ‘marketing’ niet tot meer afzet van tabaksproducten maar leidt dit eerder tot een verschuiving binnen de productgroep (van het ene merk ten opzichte van het andere merk). Het verbieden van brand identity wat deze maatregel tot gevolg heeft is dan ook niet proportioneel meer te noemen, niet bij een dergelijk artisaanaal product als handgerolde longfiller sigaren.

Opvallend is dat in de volgende alinea dat over e-sigaretten gaat, gerept wordt over het aantal MBO- en HBO-studenten dat ooit een e-sigaret gebruikt heeft en nog steeds gebruikt. Gelijkwaardige informatie is echter weggelaten in de voorgaande alinea dat over sigaren gaat. Blijkbaar is er geen gedegen onderzoek gedaan naar de consumptie van sigaren (waarbij idealiter onderscheidt gemaakt zou worden tussen handgerolde longfiller sigaren en alle andere soorten sigaren) en de risico bijbehorende risico's.

Op 'blz 7 onder 3.1.1. Sigaren' lezen we: “Vanuit volksgezondheidsbelang is er op dit moment geen enkele reden om sigaren die voor die datum (20 mei 2016) in de handel zijn gebracht uit te zonderen van een standaardverpakking. Alle sigaren zijn immers schadelijk voor de gezondheid van rokers, meerokers en daarmee de volksgezondheid”. Ook elk biertje, frietje en verbrandingsmotor is schadelijk voor de volksgezondheid. Voor deze producten wordt echter niet over plain packaging gesproken. Wat overigens volkomen logisch is aangezien zo een maatregel nogal ingrijpend en disproportioneel zou zijn. Gezien de aard van het product, de (kleine) doelgroep en bescheiden mate van consumptie is het voor handgerolde longfiller sigaren niet anders.

Bij zo een ingrijpende maatregel als deze kunt u zich er niet vanaf maken door alleen te claimen dat er geen reden voor uitzondering is uit oogpunt van volksgezondheid. Vanuit volksgezondheidsbelang is er immers ook geen reden om het dragen van rode clownsneuzen niet te verplichten tijdens het degusteren van sigaren (ook dit is volledig in lijn met de doelstellingen van het WHO-kaderverdrag). Bij een dergelijk ingrijpende maatregel is het aan u om goed te onderbouwen (op basis van data) waarom iets onderhevig is aan nieuwe maatregelen. Nergens vermeldt u wat het verwachte effect is van plain packaging of de andere maatregelen (uitgesplitst per productgroep) op de te behalen doelstellingen.

Een doelstelling die overigens volstrekt willekeurig lijkt te zijn bedacht. In dezelfde alinea lezen we “De ambitie van de huidige regering om een rookvrije generatie te bewerkstelligen is groot en bij een grote ambitie passen dit soort uitzondering niet meer. De regering acht het belangrijk dat niet alleen jongeren niet meer roken in 2040, maar heeft ook de doelstelling dat niet meer dan 5% van de volwassenen in 2040 rookt om een rookvrije generatie te bereiken.” Waarom staat u überhaupt toe dat 5% van de volwassen straks nog rookt, waarom helemaal geen volwassenen meer of waarom geen 10%? Er wordt maar wat geroepen zonder degelijke onderbouwing. Had u ook producenten en/of verkopende partijen uitgenodigd dan hadden er wellicht realistischere doelstellingen en maatregelen gelegen en hadden wij niet de indruk gekregen dat ons maar van alles door de strot wordt geduwd.

Op bladzijde 8 onder 4.1 Sigaren en elektronische dampwaar lezen we: “Voor sigaren zal zoveel mogelijk aangesloten worden bij de verpakkingseisen die gelden voor Ierland, Australië en Nieuw-Zeeland waar deze eisen inmiddels zijn ingevoerd, zodat daarmee zoveel mogelijk uniformiteit wordt bereikt in het uiterlijk van standaardverpakkingen in de Europese Unie en daarbuiten.” Hier doet u aan ‘cherry-picking’ door de meest strenge landen ter wereld te volgen. Logischer was geweest om naar de buurlanden te kijken. In België, Duitsland en Engeland is er bijvoorbeeld helemaal geen sprake van plain-packaging voor sigaren. De Britse Department of Health legde uit waarom zij voor sigaren een uitzondering maakte:

“5.12 We propose that standardised packaging not apply to specialist tobacco products at this point, given their low rates of use, particularly by young people. Regulations for standardised packaging could be extended to specialist tobacco products in the future, if necessary. For example, if the tobacco market changes and young people become increasingly attracted to these types of tobacco.”

Zij erkennen dat de sommige producten toch maar weinig geconsumeerd worden en dat dat destemeeer geldt voor jongeren.

Op bladzijde 13 schrijft u: “Ook acht de regering het niet voldoende om bepaalde sigaren of onderdelen van elektronische dampwaar wel onder de nieuwe regels te brengen, en andere niet: de boodschap dat het niet om normale maar schadelijk producten gaat moet onverminderd gelden voor al deze producten, en het gebruik van al deze producten moet worden ontmoedigd. Het vrijstellen van enkele producten, zoals elektronische sigaretten zonder nicotine of onderdelen zou kunnen suggereren dat het gebruik van die producten of onderdelen niet, of minder schadelijk zou zijn.” Dat zou waar zijn als er verder geen andere maatregelen waren genomen maar inmiddels zijn er voldoende andere maatregelen. Zo hebben wij reeds de leeftijdsgrens dat op zichzelf al aangeeft dat het hier niet om een normaal (maar schadelijk) product en gaat eerdaags het uitstalverbod in. Bovendien kan een consument zich niet aan de waarschuwingen onttrekken die reeds op de huidige verpakkingen zijn aangebracht. Het uitstalverbod zorgt er straks al voor dat de handgerolde longfiller sigaren die doorgaans alleen bij de betere tabakszaken liggen ook bij de overige winkels niet meer direct zichtbaar zullen zijn.

Ook lijkt u veel moeite te hebben om in te zien dat sommige producten minder schadelijk zijn. Maar de realiteit is dat alle producten onmogelijk even schadelijk (kunnen) zijn. Daar waar bij bestrijding van overgewicht gekozen wordt de consument zoveel mogelijk te informeren met bijvoorbeeld voedingswaardetabellen wordt bij tabak juist gekozen om informatie van de consument te onthouden. Terwijl dit juist de consument zou kunnen helpen bewuster te kiezen. Hieruit blijkt weer dat er geen ruimte was voor enige nuance.

Verder is het ook vreemd dat eerst besloten wordt tot plain packaging en pas later zal blijken wat dit precies in zal houden. Hoe moet een winkelier of producent zich hierop voorbereiden? Ook is de inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2022 volstrekt onhaalbaar. Op bladzijde 17 en 18 zien we een tabel dat aangeeft dat producenten en verkopers slechts een uur nodig hebben om kennis te nemen van de nieuwe regelgeving. Een uur, is dat wat u bedacht heeft zonder het gesprek aan te gaan met mensen uit de praktijk? Ik ben er nu al meerdere uren mee bezig en we staan pas aan het prille begin. Moet de humidor aangepast worden? Sowieso zal het opnieuw ingericht moeten worden willen we straks producten snel terug kunnen vinden aangezien alles straks op elkaar lijkt. Hoe voorkomen we dat een klant een eigen meegebrachte standaard sigarenband om een dure sigaar doet? Blijkbaar bent u zich niet bewust van de implicaties in de praktijk. Wat weer te verklaren valt door de producenten en verkopende partijen buiten de deur te houden bij het maken van afspraken. De hoeveelheid werkdruk die u menig klein ondernemer oplegt is ongehoord. Zo heb ik onlangs nog alle producten (letterlijk honderden) opnieuw moeten fotograferen omdat u besloten had dat alleen nog afbeeldingen van gesloten verpakking afgebeeld mochten worden op de website. Nu alles klaar is, blijkt dat u nu weer besloten heeft om alle afbeeldingen op de website in de ban te doen per 1 januari 2021. Straks mag ik weer alle nieuw geschoten foto's verwijderen. Als ondernemer kan ik mijn tijd echt beter besteden. Nu moeten we ons weer registreren als tabakspeciaalzaak en om aan de eisen te voldoen zullen we bepaalde (niet tabaksgerelateerde) productgroepen moeten schrappen. De omzet die we daardoor missen zal gecompenseerd moeten worden met andere producten. Welke andere producten mogen we nog verkopen? Juist, tabaksproducten. Dus het effect is dat we door deze maatregel genoodzaakt zullen zijn meer tabaksproducten te verkopen dan we nu doen. Straks zullen we nauwkeurig moeten meten en testen welke producten we in ons assortiment zullen nemen en houden. Menig tabaksspeciaalzaak wordt slechts door 2 a 3 personen gerund. Als iemand uit de praktijk kan ik u melden 1 januari 2022 niet realistisch is, temeer nu nog onbekend is hoe de maatregel er precies uit komt te zien.

Verder beroept u zich er nog op dat de nieuwe plain packaging billijk en proportioneel is wanneer u een uitverkoop- / uitlooptijd introduceert. Aan wat voor uitlooptijd zat u te denken? Sommige kisten in ons assortiment kosten €900 tot €1300 en die blijven soms jaren op de plank liggen alvorens een koper zich voordoet. Er zijn winkeliers die nog duurdere kisten voorradig hebben die soms wel enkele duizenden euro's kosten. Uitverkopen met korting is geen optie daar de wet dit verbiedt. Zat u zelf ook te denken aan een uitlooptijd van 3 tot 5 jaar? Dat is namelijk hoe lang sommige kisten blijven staan. Of verwacht u soms van ons dat wij dit verlies zelf zullen nemen? Wederom blijkt hier het tekort aan kennis / ervaring uit de praktijk.

Dit alles in ogenschouw nemend zou ik u willen vragen om voor bepaalde sigaren (namelijk handgerolde longfiller sigaren) een uitzondering te maken voor wat betreft plain packaging en alstublieft de producenten en verkopende partijen voortaan te betrekken bij deze maar ook eventuele toekomstige maatregelen. U had het immers ook niet op prijs gesteld als een preventieakkoord voor religie werd opgemaakt waarbij uitsluitend atheïstische organisaties gevraagd werden bij te dragen aan de totstandkoming maar van de kerken wel verwacht werd zich te committeren aan de gemaakte afspraken zonder dat zij inspraak hadden. Dit is niet heel veel anders.

Hoogachtend,

Nasier Kassim
Eigenaar Huize van Lookeren Amsterdam